

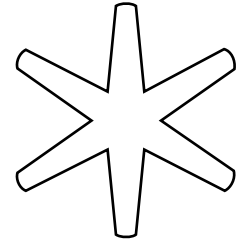
Lovgivning fra A til Z



National Autisme Plan

VIDENSCENTER • FOR AUTISME

Lovgivning fra A til Z



National Autisme Plan

Indhold

National Autisme Plan – Lovgivning fra A til Z

Udgivet af:
Videnscenter for Autisme
I samarbejde med Landsforeningen Autisme, Samrådet af Specialskoler for Børn med Autisme og
Center for Autisme

1. oplag, 1. udgave, april 2007

Redaktion:
Formand Charlotte Holmer Jørgensen, Videnscenter for Autisme
Torben Isager, Københavns Amts Sygehus, Glostrup
Bent Vandborg Sørensen, Langagerskolen og Samrådet af Specialskoler for Børn med Autisme
Lennart Pedersen, Center for Autisme
Bo Hejlskov Jørgensen, Videnscenter for Autisme
Birgitte Bjørn Jensen, Landsforeningen Autisme
Marie Herholdt Jørgensen, Videnscenter for Autisme

National Autisme Plan er udgivet med støtte fra Sofiefonden

Layout:
4PLUS4

Tryk:
Frederiksberg Bogtrykkeri A/S

Oplag:
1.500

Videnscenter for Autisme
Kongevejen 256
2830 Virum
Tlf.: 45 11 41 91
e-mail: info@autisme.dk
www.autisme.dk

Bogen kan bestilles på www.autisme.dk

ISBN 978-87-90479-88-6
EAN stregkode 9788790479886

Videnscenter for Autisme © Copyright

Alle rettigheder forbeholdes. Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller kopiering fra denne bog er kun tilladt i overensstemmelse med overenskomst med udgiveren. Enhver anden udnyttelse er uden forlagets skriftlige samtykke forbudt ifølge gældende lov om ophavsret. Undtaget herfra er korte uddrag i anmeldelser.

4	Forord: National Autisme Plan
22	Lovgivning fra A - Z
23	1. Indledning
25	2. Forvaltnings- og Retssikkerhedsloven
28	3. Servicelovens generelle principper
30	4. Oversigt over begreber og love, der henvises til i NAP-hæfterne
50	5. Anvendte love
51	6. Pjecer
52	7. Elektroniske links

Forord:

National Autisme Plan

Alle forældre ønsker, at deres nyfødte barn er normalt. Det at opdage at ens barn har en funktionsnedsættelse, kan være en traumatisk oplevelse hos forældre. Autisme Spektrum Forstyrrelser (ASF) er en særligt hård diagnose set fra forældrenes synspunkt. Barnets fysik er som regel normal og for omverdenen er der sjældent en god forklaring på barnets sære og ofte bekymringsvækkende adfærd.

Der er gjort betydelige fremskridt med hensyn til at forstå Autisme Spektrum Forstyrrelser i løbet af de sidste 20 år, men det er stadig en både forvirrende og foruroligende diagnose. I den senere tid har der været en stigende interesse for ASF, ikke mindst på grund af det voksende antal beviser for, at ASF forekommer betydeligt hyppigere end tidligere antaget.

Idéen til disse rapporter er opstået ud fra et mangeårigt ønske hos Landsforeningen Autisme om at lave en "Vugge til grav" beskrivelse af kvalitetstilbud til mennesker med ASF. Videnscenter for Autisme har arbejdet med planer om at udarbejde et kvalitetssikringsprogram med anbefalinger til, hvordan man bør tilrettelægge og gennemføre indsatsen overfor mennesker med ASF i Danmark. Behovet for at samle denne viden blev endnu større, da strukturreformen blev vedtaget, og ansvaret for opgaveløsningen blev yderligere decentraliseret. Kontaktudvalget, der blev etableret for et par år siden af Landsforeningen Autisme, hvor foruden Videnscenter for Autisme også Samrådet af Specialskoler for Børn med Autisme og Center for Autisme er repræsenteret, fandt det derfor naturligt at sætte en national plan på autismeområdet på dagsordenen.

Som led i strukturreformen har kommunerne fra 1. januar 2007 overtaget ansvaret for indsatsen i forhold til mennesker med funktionsnedsættelser. Når kommunerne skal løfte opgaverne med at etablere og drive tilbud og indsats til mennesker med ASF og deres familier, kræver det, at den tilstrækkelige vilje, viden og prioritering er til stede. Udfordringen med at få tilbud i nærområdet til at hænge sammen med kvalitet i opgaveløsningen forudsætter, at alle i systemet deler viden og understøtter den samlede sammenhængende indsats. At rådgive om ASF kræ-

ver specialviden, og den viden skal kommunerne sikre sig er til stede hos fagpersoner, der har at gøre med mennesker med ASF og deres familier.

Udgiverne har ønsket at skabe et grundlag for at løse denne opgave i form af anbefalinger og formidling af operationel viden baseret på forskning, evidens og erfaringer fra fagfolk, forskere og pårørende herhjemme og i udlandet. Rapporterne indeholder fagfolk og forældres vigtigste anbefalinger i forhold til opsporing, udredning, behandling, indsats, aktiv involvering af forældre i alle processer, uddannelse af fagfolk, tværfagligt samarbejde og etablering af tilbud til mennesker med autisme i Danmark. Der er vejledninger til, hvordan man rent praktisk tilrettelægger arbejdet, hvem der bør inddrages, uddannelse og viden hos aktørerne, samarbejdsrelationer m.v.

National Autisme Plan er resultatet af en fælles indsats mellem forældre og fagfolk, hvilket gør den særligt værdifuld og betydningsfuld. Rapporterne fokuserer på behovet for at højne standarden i indsatsen for børn, unge og voksne med ASF inden for områderne sundhed, uddannelse og social service. De understreger endnu en gang de enorme potentielle fordele, der ligger i samarbejdet mellem forældre og fagfolk. Vi håber også, at rapporterne vil understrege nødvendigheden af ordentlig finansiering af ekspertbaseret forskning, som vil gøre det muligt for os bedre at forstå, hvad der kan og ikke kan opnås for personer med Autisme Spektrum Forstyrrelser.

Hvem står bag den Nationale Autisme Plan

Den Nationale Autisme Plan er resultatet af et samarbejde mellem ca. 50 eksperter på autismeområdet, en fagkyndig komite, der har godkendt indholdet af rapporter, en redaktionsgruppe samt udgiverne i form af nævnte kontaktudvalg bestående af Landsforeningen Autisme, Videnscenter for Autisme, Samrådet af Specialskoler for Børn med Autisme og Center for Autisme.

Videnscenter for Autisme har fungeret som sekretariat for projektet.

Landsforeningen Autisme

er en forening af pårørende, mennesker med ASF og fagfolk. Formålet med foreningens arbejde er at bidrage til, at der skabes de bedst mulige vilkår for mennesker med autisme. Landsforeningen arbejder for:

- At udbrede kendskab til og forståelse for de vanskeligheder, autismen medfører,
- At repræsentere mennesker med autisme, børn, unge og voksnes interesser over for samfundet,
- At støtte og vejlede forældre og søskende til personer med autisme,
- At virke for oprettelsen af og støtte til de for mennesker med autisme nødvendige børnehave- og skoletilbud, bosteder, bofællesskaber, beskæftigelsestilbud, og andre aktiviteter som idræt og kulturelle initiativer, samt påse,
- At nævnte tilbud er på et passende kvalitetsniveau og i overensstemmelse med den enkelte brugers individuelle tarv
- At fremme den nødvendige forskning.

Videnscenter for Autisme

har siden 1994 fungeret som vidensbank, formidler og samlende debatforum for de mange fagfolk i det sundheds-, social- og undervisningssystem, som hjælper mennesker med ASF og deres familier. Fra 1. januar 2007 er Videnscenter for Autisme overgået til VISO – den nye styrelse, videns- og rådgivningsorganisation, der er etableret under Socialministeriet. VISO skal via deres konsulenter tilbyde kommuner og borgere gratis vejledende specialrådgivning i de mest specialiserede og komplicerede enkeltsager på social- og specialundervisningsområdet. Vi-

denscenter for Autisme skal fortsætte sine nuværende opgaver, men i endnu højere grad lægge vægt på det internationale samarbejde i forhold til indsamling af viden og netværksdannelse. Målgruppen for Videnscentrets arbejde udvides til at omfatte ikke kun fagfolk, men alle, som efterspørger viden om autisme.

Samrådet af Specialskoler for Børn med Autisme

udbyder træningskurser for fagfolk, arrangerer den årlige internationale autismekonference i Skive og er med til at planlægge, gennemføre og finansiere samarbejdsprojekter på området. Samrådet samarbejder med f.eks. Division TEACCH, North Carolina, USA, Udbildningscenter Autism, Stockholm, Sverige og AUTEA, Gelsenkirchen og Bielefeld i Tyskland.

Samrådet har etableret et fagligt ledelsesforum for drøftelse af inspiration, udvikling, ønsker og behov på især området medarbejderuddannelse. Samrådet har en stor stab af særligt uddannede undervisere og instruktører, der både nationalt og internationalt forestår træningskurser for professionelle. Samrådet af Specialskoler for Børn med Autisme er en såkaldt non-profit organisation godkendt af Told og Skat.

Center for Autisme

blev etableret i 1993 med økonomisk bistand fra forskellige fonde. Formålet var at skabe en institution, der kunne medvirke til at højne det faglige niveau i diagnosticering, undervisning og behandling af børn, unge og voksne i Danmark med autisme, Aspergers syndrom og beslægtede forstyrrelser. Center for Autisme er godkendt som fondsvirksomhed med et socialt, velgørende formål, hvis eventuelle økonomiske overskud skal gå til at højne arbejdet med personer med autisme. Centret drives for indtægter fra de ydelser, der udføres for amter, kommuner, institutioner, private personer samt fra fonde, der støtter det forsknings- og udviklingsarbejde, som løbende igangsættes. Centret har sin egen bestyrelse, som har det overordnede ansvar for organisationen. Ud over at yde bistand til fagfolk, forældre og institutioner for personer med autisme har centret etableret Erhvervs- og Udviklingsarbejde ved Center for Autisme.

Udgiverne vil gerne takke alle, der har været med til at bidrage til den Nationale Autisme Plan.

Den fagkyndige komité

Formand Morten Carlsson, formand for Landsforeningen Autisme
Professor, dr.med. Per Hove Thomsen, Børne- og Ungdomspsyk. Hospital, Risskov
Professor, chefspsykolog Anegen Trillingsgaard, Børne- og Ungdomspsykiatrisk Hospital, Risskov
Professor, dr.med. Karen Brøndum, John F. Kennedy Institutet, København
Professor, dr.pæd. Niels Egelund, Danmarks Pædagogiske Universitet, København
Overlæge, Torben Isager, Københavns Amts Sygehus, Glostrup
Overlæge, Ole Sylvester Jørgensen, Bispebjerg Hospital, København
Centerleder, Demetrious Haracopos, Center for Autisme, København
Konst. leder, Charlotte Holmer Jørgensen, Videnscenter for Autisme, København
Skoleinspektør, Bent Vandborg Sørensen, Langagerskolen, Århus. Formand for Samrådet af Specialskoler for Børn med Autisme

Redaktionsgruppen

Formand Charlotte Holmer Jørgensen, konst. leder, Videnscenter for Autisme
Overlæge, Torben Isager, Københavns Amts Sygehus, Gentofte
Skoleinspektør, Bent Vandborg Sørensen, Langagerskolen og formand, Samrådet af Specialskoler for Børn med Autisme
Psykolog, Lennart Pedersen, Center for Autisme
Psykolog, Bo Hejlskov Jørgensen, Videnscenter for Autisme
Repræsentant, Landsforeningen Autisme, Birgitte Bjørn Jensen
Projektkoordinator, Marie Herholdt Jørgensen, Videnscenter for Autisme

Tovholdere på rapporterne

Opsporing og udredning: Psykolog, Lennart Pedersen, Center for Autisme, København

Tidlig indsats for småbørn: Centerleder, Demetrious Haracopos, Center for Autisme, København

Indsats i skolealderen: Skoleinspektør, Kaj Kristiansen, Krabbeshus Heldags-skole, Skive

Ungdom: Psykolog, Bo Hejlskov Jørgensen, Videnscenter for Autisme, København

Voksne: Afdelingsleder, Dorthe Hölck, SORAS, Århus

Ældre: Advokat, Kim Hueg, Sofiefonden

Lovsamling: Socialrådgiver Ulla Kjer, Landsforeningen Autisme

Hvad er Autisme Spektrum Forstyrrelser (ASF)?

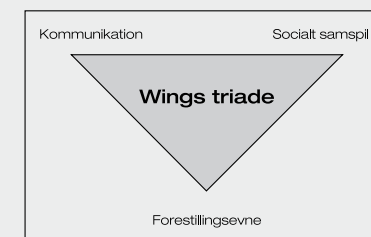
ASF er udviklingsforstyrrelser, der særligt viser sig i børn og unges kontakt med andre mennesker. Nogle af personerne er meget sære og kontaktsvage. Andre har forstyrrelsen i mildere grad, så afvigelserne først opdages i skolealderen, evt. først når de får svært ved at klare de sociale krav i ungdomsårene. Ved ASF er der tale om forskellige grader af den samme grundlæggende udviklingsforstyrrelse, hvor hovedsymptomet er, at personen har vanskeligheder med socialt samvær og kontakt til andre mennesker. Forstyrrelserne i ASF hører til gruppen af gennemgribende udviklingsforstyrrelser.

Det er let at se, at børn med autisme adskiller sig fra normaltudviklede børn, men det er ofte vanskeligt at skelne autisme fra andre udviklingsforstyrrelser. På trods af klare biologiske og genetiske komponenter, stilles diagnosen fortsat ud fra observation af adfærd, eller snarere fravær af adfærd (afvigende eller manglende kommunikation, socialt samspil samt forestillingsevne).

Da autisme er en udviklingsforstyrrelse, vil symptombilledet skifte i takt med barnets alder og udvikling, og da autisme endvidere ofte optræder sammen med andre udviklingsproblematikker, bør en diagnose altid følges af en løbende tværfaglig vurdering af barnets særlige udvikling og behov. Det er den løbende vurdering – ikke diagnosen – som bør danne fundamentet for en pædagogisk indsats.

Det er naturligt, at diagnoserne inden for autismspektret revideres løbende, samt at vor nuværende diagnostik betragtes som et midlertidigt ståsted på vejen frem mod større forståelse af social og kommunikativ udvikling.

I 1979 lagde Wing og Gould grunden til den nuværende forståelse af ASF. Wing og Gould undersøgte alle børn under 15 år med psykiske eller indlæringsmæssige problemer i London-forstaden Camberwell. Børnenes funktion blev vurderet specifikt inden for områderne: socialt samspil, kommunikation og forestillingsevne.



Disse tre områder benævnes i dag ofte som Wings triade, og det er dem som danner kernen i alle problematikker inden for autismspektret.

Triaden førte til en logisk og bredere forståelse af ASF. Wing og Gould fandt i deres undersøgelse en gruppe børn, som havde så mange træk til fælles med børn med den klassiske Kanner-autisme, at de psykologisk og pædagogisk syntes at repræsentere den samme problematik. Wing og Gould konkluderede at man med triaden som udgangspunkt måtte udvide autismspektret til at omfatte fem gange så mange børn som hidtil antaget.

Når vi i dag taler om autisme, taler vi således om en gruppe, der ud fra mange forskeres vurdering udgør mellem 0,6 og 0,9 % af befolkningen, hvor gruppen før 1994 kun udgjorde ca. 0,2 %.

Der foreligger ingen nyere prævalensundersøgelser fra Danmark. Da diagnostikken varetages af såvel offentlige instanser (børnepsykiatriske afdelinger m.v.) som af private instanser (privatpraktiserende psykologer og psykiatere, Center for Autisme m.v.), vil en almindelig rundspørge ikke kunne give noget brugbart billede. Det klareste billede får vi derfor ved at følge forskning og statistik fra andre lande i den vestlige verden (Sverige, UK, USA, Japan m.v.).

I Autismebladet nr. 1, 2002 omtalte Videnscentret den hidtil grundigste undersøgelse af udviklingen foretaget af Medical Research Council i England. Denne undersøgelse konkluderer, ud fra sammenligning af data fra en række lande, at autisme forekommer hos 0,6 % af befolkningen.

I dag hvor WHO's diagnosemanual ICD-10 har været i brug i mere end 10 år, peges der i stigende omfang på de mange problemer, der ligger inden for afgrænsningen af de gennemgribende udviklingsforstyrrelser. Problemerne tegner sig på flere fronter. Et af de væsentligste problemer ligger i, at man med ICD-10 fastholder "æskesystemet" hvor man opererer med en række underkategorier (autisme, atypisk autisme, Aspergers syndrom, gennemgribende udviklingsforstyrrelse uspecificeret m.v.). Problemet ved disse undergrupperinger er, at de er konstruktioner, som ikke underbygges tilstrækkeligt af den kliniske praksis. En anden problematik ligger i det store sammenfald, der er mellem autisme og en række andre problematikker som f.eks. ADHD og OCD.

Autismeområdet har i dag et omfang, som bevirker, at der bør opbygges et beredskab i lighed med de beredskaber, man har etableret på syns-, høre- og taleområdet m.v.

Lidt historie

Efter 2. verdenskrig blev man opmærksom på, at nogle børn havde så særlige kommunikative og sociale vanskeligheder med stereotyp eller rituel væremåde, at de var svært handicappede af deres tilstand. Særinteresser, særlig og usædvanlig viden og særlige talenter blev beskrevet hos disse børn som noget gådefuldt og forvirrende.

Der forelå især på engelsk arbejder af den østrigskfødte psykiater Leo Kanner om "Early Infantile Autism". På tysk forelå beskrivelser af "die Autistischen Psychopaten" ved den ligeledes østrigske pædiater Hans Asperger. Kanners beskrivelser vakte opmærksomhed internationalt. Han var emigreret til USA og skrev på engelsk. Historiske og sproglige forhold må tilskrives det faktum, at Aspergers arbejde først for alvor blev kendt bredt internationalt i 1980'erne takket være børnepsykiateren Lorna Wing. Til gengæld fik hendes første beskrivelse af "Asperger's syndrome" fra 1981 sammen med udviklingen af det amerikanske diagnosesystem DSM-IV afgørende indflydelse på udviklingen de sidste 25 år. Forståelsen af, at der er tale om et spektrum af autismeforstyrrelser eller -tilstande er af forholdsvis ny karakter, både internationalt og herhjemme. Udviklingen i Danmark formede sig dels under international indflydelse, men også som en udvikling med mange misforståelser. Begrebet "psykotiske børn" bed sig fast både børnepsykiatrisk og pædagogisk. Grænsepsykosser - dækkende bl.a. det nuværende Aspergers syndrom - supplerede de såkaldt egentlige børnepsykoser (i hovedsagen autisme) i beskrivelsen af størstedelen af det, vi i dag kender som Autisme Spektrum Forstyrrelser. Misforståelser og fejlagtige hypoteser medførte gennem mange år faglige stridigheder om f.eks. såkaldt "skjult viden". Der var strukturerende, især indlæringsorienterede, men også psykoanalytisk inspirerede tiltag.

Indtil WHO's vedtagelse af diagnosesystemet ICD-10 i 1990 og efterfølgende dansk brug heraf fra 1995 sås stadigvæk udløbere af de første tiårs forvirring. I dag bruges i fagkredse og bruger/forældrekredse betegnelsen Autisme Spektrum

Forstyrrelser for de tilstande, der i ICD-10 benævnes gennemgribende udviklingsforstyrrelser.

Nutidens forskning og det generelt høje stadi i indsatsen har ikke helt elimineret uenigheder og sekteriske interventionsmodeller, men velbaseret forståelse af, at der er tale om gennemgribende funktionsnedsættelser sikrer i dag i almindelighed den indsats, der heri kan findes anbefalinger på.

Terminologi

Autisme Spektrum Forstyrrelser

Autisme Spektrum Forstyrrelser (ASF) vil blive brugt gennem hele rapporten. Det står for den gruppe af gennemgribende udviklingsforstyrrelser (WHO, 1993; American Psychiatric Association, 1994) som er karakteriseret af kvalitative afvigelser i gensidigt socialt samspil og kommunikationsmønstre, samt af et begrænset, stereotyp, repetitivt repertoire af interesser og aktiviteter. Disse kvalitative afvigelser er et gennemgribende træk hos individet og påvirker hans/hendes funktionsniveau i alle situationer, dog i varierende grad.

Det er nu bredt anerkendt, at der er tale om et spektrum af autismedforstyrrelser, der indbefatter forskellige grader af funktionsnedsættelse og intellektuel formåen – fra mennesker med meget nedsat funktionsevne til de såkaldt ”højt fungerende”. Denne sidste term kan være misvisende, da funktionsdygtigheden (for eksempel med hensyn til at få dagligdagen til at fungere) ikke nødvendigvis hænger sammen med, hvor godt man fungerer intellektuelt. Mange ”højt fungerende” individer får først en klinisk diagnose sent i livet.

Autisme Spektrum Forstyrrelser er unikke med hensyn til det mønster af svagheder og styrker, de viser. ASF er ikke en kategori i ICD-10 eller DSM-IV, men bliver anvendt som en slags pragmatisk paraplybegreb, der afspejler den nuværende grad af viden og vished om de forskellige syndromer. Autisme defineres som den prototypiske forstyrrelse i gruppen. På trods af, at man i diagnostisk øjemed lærer sig op ad barnets udviklingshistorie og direkte observation af den kvalitative funktionshæmning i opførslen, er validiteten af ”kerneautisme” relativt godt funderet, og erfarne psykologer og psykiatere kan stille en sikker diagnose i 2-3-årsalderen. Dog har udvidelsen af, hvad man accepterer som inkluderet i diagnosen ASF uvægerligt resulteret i en debat om de børn, der udviser forskellige grader af funktionsnedsættelse på forskellige tidspunkter i deres liv og de børn, der har en funktionsnedsættelse inden for autisms kerneområder. Hvordan man afgrænser de forskellige syndromer er stadig til debat, og den nosologiske gyldighed (årsager, udvikling, symptomer og forløb) af underkategorierne i ICD-10 og DSM-IV (såsom atypisk autisme, Aspergers syndrom, gennemgribende udviklingsforstyrrelse, uspecificeret etc.) er stadig uklar. Det er vigtigt at identificere både en diag-

nose og barnets særlige behov, når der udarbejdes retningslinjer for indsatsen. Komorbiditet samt lærings-, opførsels- og medicinmæssige problemer er almindelige og ofte de vigtigste emner at håndtere.

Handicap – funktionsnedsættelse

Sondringen mellem funktionsnedsættelse og handicap er afgørende for det såkaldte miljø- eller samfundsrelaterede handicapbegreb. Med det miljørelaterede handicapbegreb flyttes fokus væk fra individet over til samfundets indretning. Handicappolitik handler i mindre omfang om diagnoser, fejlfinding og ”reparation” af den enkelte og i stigende omfang om at forandre omgivelserne, så der i videst muligt omfang tages hensyn til, at mennesker med funktionsnedsættelser også er en del af den befolkning, som skal fungere i samfundet.

Forskydningen i handicapdefinitionen fra den individcentrerede til den mere samfundsorienterede definition betyder, at det handicappolitiske fokus er flyttet fra en snæver sygdoms- og behandlingsbetragtningsskema til en langt bredere indsats, som ikke alene handler om at ”helbrede” det enkelte individ, men om - for nu at blive i sprogbugen - at helbrede samfundet. (Status over udviklingen i ligebehandlingen af handicappede, Årsberetning 1998, Center for Ligebehandling af Handicappede).

Integration – inklusion

Når man taler om at integrere eller inkludere i normalmiljøet bør man være opmærksom på forskellen mellem begreberne.

Social integration i et fællesskab kan optræde som integration på majoritetens præmisser eller som en fragmenteret integration uden, at deltagelsesmulighederne i fællesskabet ændres. Eksempelvis børn og unge med ASF med behov for særlig støtte, der tilbydes deltagelse, hvor dette er muligt på fællesskabets præmisser, men i andre sammenhænge udelukkes, fordi deres deltagelsesmuligheder ikke kan tilgodeses.

At inkludere betyder at medregne. Når fokus flyttes fra det enkelte barn eller ung til læringsmiljøer og sociale fællesskaber bliver inklusion en proces med mange facetter, hvor der ikke gives nogen entydige muligheder. Inklusion som pædagogisk strategi over for personer med ASF kræver viden om ASF hos alle involverede fagfolk samt en tilstrækkelig indsats, der sikrer at virkelig inklusion lykkes. Der er ikke blot tale om rummelighed. Rummelighed kan optræde uden social integration som en fysisk eller funktionel integration. Eksempelvis kan børn og unge med ASF være placeret i almindelige skoler eller dagtilbud i form af specialklasser, uden kontakt med de øvrige børn eller unge i organisationen.



Forekomst

Studier af forekomst er endnu kun udført på børneområdet. Beregningen af forekomst afhænger af de involverede børns alder og af de værktøjer og metoder, der benyttes i diagnosticeringen. Variation i studierne vil derfor reflektere de metodiske forskelle. Imidlertid er der, ifølge nylige studier, enighed om at ASF påvirker cirka 60 ud af 10.000 under otte år, hvor af 10-30 ud af 10.000 børn har snævert defineret autisme. Disse udregninger bekræfter, at ASF er langt mere udbredt end først antaget. Statistikker fra Amtsrådsforeningen bekræfter også denne stigning. Kommunerne må derfor forberede sig på og sikre sig, at der er tilstrækkelige tilbud målrettet især den kommende store gruppe af unge med ASF.

Komorbiditet

En del mennesker med ASF har samtidig en anden lidelse, et andet psykiatrisk syndrom eller tilstand. Det er vigtigt at holde øje med, om den enkelte får tilstødende lidelser (komorbide diagnoser), da de kan kræve anden behandling (f.eks. medicin) end selve autismedforstyrrelsen. Personer med en udviklingsforstyrrelse har større risiko end andre for at have eller få flere forstyrrelser samtidig, f.eks. er ASF og ADHD en relativt hyppig kombination. Mental retardering, angst, epilepsi, depression, søvn- og spiseforstyrrelser, OCD, Tourette syndrom er typiske eksempler på sådanne tilstande, men dette er ikke en udtømmende liste. Det er vigtigt at henvise til speciallæge, hvis man er i tvivl om, at personen med ASF kan have andre sådanne problemer. Det er en specialistopgave at afdække komorbiditetsmønstret og planlægge en skræddersyet kombinationsbehandling.



Nogle grundlæggende principper

Samarbejde mellem forældre og fagfolk

Siden Eric Schoplers epokegørende udvikling af en model for samarbejde mellem fagfolk og forældre i hele indsatsen for mennesker med ASF, har der udviklet sig en model for ligeværdigt samarbejde, der vægter forældrenes rolle som eksperter på deres barn.

Specialpædagogik

Selv om der er en stigning i antallet af beviser for virkningen af den indsats, man anbefaler at bruge til et barn med ASF i dag, er der stadig mange ubesvarede spørgsmål med hensyn til den relative værdi af de forskellige indsatsprogrammer, samt udbyttet af programmer med forskellige grader af intensitet i behandlingen. Værdien af individualisering i en velstruktureret, overskuelig og dermed meningsfuld hverdag er der enighed om blandt de fleste fagfolk.

Som så mange andre funktionsnedsættelser, der identificeres i barndommen, er autisme/ASF en livslang forstyrrelse. Som pårørende kun alt for godt erfarer, findes der meget mindre forskning og investering i studiet af, hvordan man bedst tager sig af den voksne person med autisme/ASF.

Indsatsstudier bør have et langsigtet perspektiv, men desværre er forskning på dette område både meget vanskelig og underfinansieret. Derfor må vi desværre acceptere, både som forældre og som fagfolk, at vi stadig ikke med sikkerhed ved, hvordan vi bedst drager omsorg for alle disse forskellige grupper af børn med funktionsnedsættelse. Det er dog ikke en undskyldning for ikke at gøre noget – mange steder er servicestandarden for børn med autisme/ASF langt fra visionerne i denne rapport. Handling her og nu er påkrævet for at kunne tilbyde bare den mest grundlæggende omsorgsstandard, som kan retfærdiggøres af pragmatiske hensyn og medmenneskelighed.

Indsatser for mennesker med funktionsnedsættelser i Danmark hviler på principperne nærhed, mindsteindgreb, integration og effektivitet. Det indebærer, at man tilstræber en indsats med maksimal effekt i en sammenhæng, som stiller få krav

til mennesket med funktionsnedsættelsen, i vedkommendes nærhed, og med fokus på ligeværdig deltagelse i samfundet.

Personaleuddannelse

Fagfolk, der varetager den primære indsats for personer med ASF, bør som mindstemål have gennemgået specialuddannelse i ASF af ikke under 200 timers varighed. Sådanne uddannelser er der nu erfaringer med i Danmark og udland.

Fagfolk, der kommer i berøring med ASF i deres arbejde, bør have en elementær viden om og forståelse for funktionsnedsættelsen, samt hvad der i dagligdagen kræves i det konkrete tilfælde.

Behovet for systematisk opfølgning i forhold til ny udvikling og forskning inden for autismeområdet siger sig selv.



Diagnosticering af autisme

Henvisning til børne- og ungdomspsykiatrisk undersøgelse og behandling sker oftest via praktiserende læger, læger ved andre sygehusafdelinger eller eventuelt fra socialforvaltninger eller Pædagogisk Psykologiske Rådgivninger.

Vedr. udredning af autismspektrumforstyrrelser - her kaldet gennemgribende forstyrrelser skriver Sundhedsstyrelsen, ”at som hovedregel skal børn og unge med psykiske lidelser henvises til børne- og ungdomspsykiatrien, når de er alvorligt syge, eller den samlede problemstilling er for indviklet til, at børnene/de unge kan få tilstrækkelig hjælp i primærsektoren, dvs. hos alment praktiserende læge eller børne- og ungdomssagkyndige i kommune eller amt.

I en række tilfælde vil der dog altid være behov for en børne- og ungdomspsykiatrisk specialsagkyndig vurdering. Principielt bør der således altid ske en vurdering ved børne- og ungdomspsykiater eller evt. speciallæge i pædiatri og voksenpsykiatri i følgende tilfælde:

1. Når der er mistanke om/eller påvist: Psykoser, Affektive lidelser (mani, depression), Tilstande med udtalte tvangshandlinger eller tvangstanker, Anoreksi, Gennemgribende udviklingsforstyrrelser.
2. Når børn og unge udfører alvorlige selvmordsforsøg.
3. Når psykofarmakologisk behandling med neuroleptika, antidepressiva og centralstimulantia af børn og unge ønskes iværksat.
4. Ved alvorlige diagnostisk uafklarede psykiske tilstande.
Desuden vil det ofte være nødvendigt at henvise børn og unge med en kombination af psykisk og legemlig lidelse, f.eks. psykisk syge børn/unge med diabetes eller leddegigt.”

Børne- og ungdomspsykiatrisk virksomhed – den fremtidige tilrettelæggelse Sundhedsstyrelsens arbejdsgruppe vedrørende den fremtidige tilrettelæggelse af den børne- og ungdomspsykiatriske virksomhed, Sundhedsstyrelsen, 2001.



Lovgivning fra A - Z

Formålet med denne rapport er at præsentere den lovgivning, der kan blive relevant i forhold til mennesker med autisme spektrum forstyrrelser.

Rapporten er udarbejdet af:

Ulla Kjer, socialrådgiver, Landsforeningen Autisme

Birgitte Bjørn Jensen, forælder

Charlotte Holmer Jørgensen, projekt- og udviklingskonsulent, Videnscenter for Autisme

Dorthe Hölck, udviklingschef, Hinnerupkollegiet

1. Indledning

Lovgivningens historik

Ønske om lige muligheder for handicappede

Med Lov om social service, som trådte i kraft 1.1.2007, gøres det klart, at de overordnede mål for indsatsen over for mennesker med nedsat funktionsevne er:

Ligebehandling, kompensation, tilgængelighed og en helhedsorienteret indsats

Samtidig videreføres principperne, der blev indført med Serviceloven i 1998. Lovgiverne ønskede dengang at gøre op med handicapbegrebet og tilpasse den danske lovgivning til FN's standardregler om lige muligheder for handicappede.

Begrebet handicap anvendes her om tab eller begrænsninger af mulighederne for at deltage i samfundslivet på lige fod med andre. Handicap betegner relationen mellem et menneske med funktionsnedsættelse og dets omgivelser. Handicapbegrebet bliver på den måde et dynamisk begreb, der afhænger af samfundets evne til at skabe rummelighed, så der tages hensyn til og kompenseres for personens funktionsnedsættelse.

Funktionsnedsættelse i stedet for diagnose

Handicap er ofte blevet identificeret som en medicinsk diagnose, hvor man med Serviceloven i højere grad ønskede fokus på funktionsnedsættelsen.

Det er således graden af den nedsatte fysiske og psykiske funktionsevne og ikke en diagnose, der afgør, om en person er berettiget til de handicapkompenenserende ydelser.

Servicelovens betegnelse om betydeligt og varigt nedsat funktionsevne svarer til Bistandslovens vidtgående handicap, og målgruppen forventedes at være den samme, men den store ændring bestod i, at en diagnose ikke længere var afgørende for at få bistand.

Samtidig blev institutionsbegrebet ophævet på voksenområdet, idet service er uafhængig af, hvor og hvorledes den pågældende bor, hvilket skulle øge mulighederne for fleksibilitet i opgavevaretagelsen.

Hovedparten af ændringerne i Lov om social service i forhold til Serviceloven skyldes strukturreformen, og at kommunerne overtager hovedansvaret på det sociale område. Der er ikke foretaget egentlige tildelingsmæssige ændringer i forhold til tidligere lovgivning.

Lovgivningen består af rammelove, hvor indholdet er ret overordnet. Det uddybes mere i h.h.v. bekendtgørelser, vejledninger samt afgørelser fra Ankestyrelsen (se afsnit 2), men fortsat med mulighed for/pligt til at foretage et individuelt skøn.

Kommunernes rådgivere (sagsbehandlere) har forskellig viden om ASF, ligesom den enkelte kommune kan udstikke forskellige retningslinier for sin valgte handlingspolitik.

Det medfører naturligt, at der forekommer forskellige afgørelser på tilsyneladende ens problematikker.

2. Forvaltnings- og Retssikkerhedsloven

Den danske lovgivning sikrer igennem Forvaltningsloven, hvorledes sagsbehandling og afgørelser i offentlige forvaltninger skal foregå, og igennem Retssikkerhedsloven, hvorledes borgerens rettigheder og indflydelse sikres.

2.1 Skærpet rådgivnings- og vejledningspligt

De offentlige myndigheder har pligt til at vejlede om de muligheder, borgeren har for at få hjælp. Formålet med rådgivningen er 1) at hjælpe den enkelte til selv at løse de problemer, som har givet anledning til en henvendelse og 2) at bidrage til at sikre, at det offentlige yder den hjælp, der er forudsat i lovgivningen.

Kommunen har pligt til at yde særlig rådgivning til personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale behov jfr. Lov om social service §11 stk. 3 og §12. Opgaven kan varetages i samarbejde med andre kommuner. Rådgivningsforpligtelsen gælder også overfor pårørende.

2.2 Klageprocedurer – afgørelser efter den sociale lovgivning

Kommunerne skal sætte frister for, hvor lang sagsbehandlingstiden er for de forskellige ansøgninger, og disse frister skal være offentligt tilgængelige. Sagsbehandlingstiden kan dog være forskellig for tilsyneladende ens sager, idet kommunerne er afhængige af, at sagen er tilstrækkelig belyst – altså at de nødvendige oplysninger til at træffe en afgørelse findes i journalen.

Borgeren kan altid anmode om en skriftlig afgørelse, hvis man ikke har fået fuldt medhold i sin ansøgning. En skriftlig afgørelse skal altid begrundes, ligesom et afslag skal vedlægges en klagevejledning, der beskriver klagegangen og tidsfrist. Tidsfristen er 4 uger fra modtagelsen af afgørelsen.

I langt de fleste afgørelser om sociale ydelser og i en del om specialundervisning er der mulighed for at klage over afgørelsen til en instans, som er uafhængig af den myndighed, der har truffet afgørelsen. I første omgang skal klagen rettes til den myndighed, der har truffet afgørelsen, så der er mulighed for at genvurdere

(remonstrere) afgørelsen, inden den eventuelt sendes videre til den næste myndighed – de sociale nævn.

Det sociale nævn

Det sociale Nævn skal så hurtigt som muligt anmode parten (borgeren), om vedkommende har flere oplysninger at tilføje, og ud fra de foreliggende akter vurdere, om der er brug for yderligere oplysninger.

En klage har normalt ikke opsættende virkning.

Borgeren kan bede nævnet om en kopi af de sagsakter, som nævnet har modtaget fra kommunen, idet kommunens ankeskema kan indeholde oplysninger, som borgeren ikke er bekendt med.

Nævnet - enten ved formanden eller nævnets medlemmer - træffer en afgørelse, som dels kan give klageren medhold eller det modsatte, dels kan sagen sendes retur til fornyet sagsbehandling i kommunen. Sagsbehandlingstiden kan variere meget fra få til adskillige måneder.

Ankestyrelsen

I særlige tilfælde kan afgørelser videreklares til Ankestyrelsen, som kun optager sager til principiel afgørelse, hvis Ankestyrelsen ikke har behandlet lignende sager før, eller hvis samfundsudviklingen tilsiger det. Afgørelser fra Ankestyrelsen offentliggøres som Sociale Meddelelser (også kaldet SM-afgørelser) og skal danne præcedens for lignende afgørelser i kommunerne efterfølgende.

2.3 Klageprocedurer - afgørelser om specialundervisning

Klagenævnet for den vidtgående specialundervisning

Kommunalbestyrelsens afgørelser om henvisning, afslag på henvisning og tilbagekaldelse af henvisning til specialundervisning for børn, hvis udvikling stiller krav om særlig hensyntagen eller støtte, eller om en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte kan påklages til Klagenævnet for vidtgående specialundervisning (under Undervisningsministeriet).

Det er muligt for forældre mundtligt at fremsætte kommentarer for Klagenævnet, men ikke at overvære voteringen.

Klagenævnet udsender løbende K-meddelelser, hvor nævnet i kort form beskriver sine principielle afgørelser og vejleder om centrale problemstillinger.

2.4 Klageprocedurer over sagsbehandlingen

Klage til borgmester eller kommunalbestyrelse

Klager over sagsbehandlingstiden, personalets optræden m.v., skal rettes til borgmesteren eller kommunalbestyrelsen. I særlige tilfælde, hvor en afgørelse tager ekstraordinær lang tid, kan det dog sidestilles med et afslag og dermed behandles af Det sociale Nævn.

Det sociale nævn

I de sociale nævn skal en sådan klage behandles af statsamtmanden og i de statslige styrelser af styrelseschefen/direktøren.

2.5 Andre muligheder

Ombudsmanden

Såfremt alle klagemuligheder er udtømte, kan man klage til Folketingets Ombudsmand, som har til opgave at kontrollere den offentlige forvaltning. Man kan derfor klage både over myndighedernes afgørelser og måden, myndighederne har behandlet én på.

Kommunernes Tilsynsråd

Endelig kan man klage til Kommunernes Tilsynsråd, hvis man finder, at kommunen ikke overholder de pligter, kommunen har som offentlig myndighed, eller at kommunen ikke har overholdt lovgivningen. Opgaverne i Kommunernes Tilsynsråd varetages af 5 statsamtmænd.

Aktindsigt

Hvis man har en journal (sag) i en forvaltning, er man part i sagen og har ret til at få aktindsigt i sin journal. Myndigheden skal behandle anmodninger herom inden 10 dage eller oplyse, hvornår afgørelsen kan forventes. Som hovedregel har man ret til at få (1) kopi af alle papirerne.

3. Servicelovens generelle principper

Serviceloven beskriver to væsentlige principper:

3.1. Sektoransvarlighedsprincippet og 3.2. Kompensationsprincippet:

3.1. Sektoransvarlighedsprincippet

Sektoransvarlighedsprincippet betyder, at den offentlige sektor, der udbyder en ydelse, en service eller et produkt, er ansvarlig for, at den pågældende ydelse er tilgængelig for mennesker med nedsat funktionsevne. Indsatsen på handicapområdet bliver dermed ikke længere fortrinsvis en opgave for socialektoren, men rækker ind i andre områder som f.eks. arbejdsmarkeds-, bolig-, undervisnings-, trafik- og sundhedssektoren.

Sektoransvarlighedsprincippet danner således udgangspunktet ved afgrænsning af, i hvilket regi et opgaveområde hører hjemme.

3.2. Kompensationsprincippet

Kompensationsprincippet betyder, at personer med nedsat funktionsevne i videst muligt omfang kompenseres for følgerne af deres nedsatte funktionsevne.

Udgangspunktet i bestemmelserne i serviceloven, som tager sigte på at yde kompensation for følgerne af en nedsat funktionsevne, er, at der enten stilles naturalydelse til rådighed, eller at der skal ske kompensation for væsentlige merudgifter ved forsørgelsen som følge af den nedsatte funktionsevne.

Der lægges herved på den ene side vægt på, at den handicappede skal afholde den del af udgifterne, som svarer til de udgifter, den pågældende selv ville have haft, hvis der ikke havde været en nedsat funktionsevne, dvs. udgifter på linie med hvad alle andre har. På den anden side skal personer med handicap ikke selv dække merudgifter, der er en følge af den nedsatte funktionsevne.

Kompensationsprincippet tager udgangspunkt i, at kompensationsbehovet er forskelligt fra menneske til menneske og for forskellige former for funktionsnedsættelse. Dette aspekt af kompensationsprincippet afspejler sig generelt i tildelingskriterierne for de enkelte ydelser. I enkelte tilfælde fremgår dette aspekt af kompensationsprincippet også af udmålingskriterierne.

Kompensationsprincippet udelukker ikke, at der i forbindelse med tildeling og udmåling af handicapkompenserende ydelser lægges vægt på den enkeltes og dens nære familie, ægtefælles og store børns mulighed for at varetage de opgaver, der følger af handicapet.

I denne vurdering indgår imidlertid også hensynet til, at familien kan fungere så normalt som muligt med de ekstraordinære belastninger, der følger af et familiedlemms handicap, herunder hensynet til at familien ikke bliver gjort til en plejeforanstaltning, men fortsat kan fungere som en normal familie.

En del af kompensationen sker ved at søge at gøre samfundets tilbud tilgængelige for personer med funktionsnedsættelser og en anden del sker ved at stille forskellige særlige ydelser til rådighed for mennesker med nedsat funktionsevne.

4. Oversigt over begreber og love, der henvises til i NAP-hæfterne

Aflastning

Kommunen har pligt til at yde aflastning til forældre eller andre nære pårørende, der passer et barn, en ung eller voksen med varigt nedsat funktionsevne. Der er forskellige muligheder, som kan benyttes, og det er muligt at kombinere de forskellige muligheder afhængig af barnets/familiens behov og ønsker:

- Lov om social service §41 om merudgiftsydelse, hvor der kan ydes et tilskud til pasning af barnet/den unge under 18 år i hjemmet,
- Lov om social service §52 som en foranstaltning for børn, hvor aflastning kan finde sted i en godkendt plejefamilie efter Lov om social service §142 eller i et døgntilbud efter Lov om social service §67,
- Lov om social service §44 og §83 om hjemmehjælp til personlig hjælp og pleje i hjemmet samt §84 om afløsning i hjemmet.
- Lov om social service §107 om aflastning i et kommunalt botilbud for voksne.

Vejledningen anbefaler, at forældre til svært omsorgskrævende børn mindst tilbydes aflastning en aften om ugen, en week-end pr. måned samt 3 ugers årlig ferie. Endelig kan ledsagelse være en mulighed for unge og voksne fra det 16. år. Se senere afsnit herom.

Aktindsigt

Hvis man har en journal (sag) i en forvaltning, er man part i sagen og har ret til at få aktindsigt i sin journal jfr. Forvaltningslovens § 9.

Myndigheden skal behandle anmodninger herom inden 10 dage fra modtagelsen af anmodningen eller oplyse, hvornår afgørelsen kan forventes. Som hovedregel har man ret til at få (1) kopi af alle papirerne jfr. Forvaltningslovens § 16.

Arbejdsevneundersøgelse

Kommunen har pligt til at anvende en arbejdsevneundersøgelse som grundlag for afgørelse i sager, der vedrører:

Revalidering, fleksjob og førtidspension.

Arbejdsevnekriteriet er et begreb, der fokuserer på en borgers ressourcer og muligheder for aktuelt eller i fremtiden at komme i beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked med henblik på hel eller delvis selvforsørgelse.

Som grundlag for undersøgelsen skal kommunen i samarbejde med borgeren udarbejde en ressourceprofil (se senere afsnit herom), der danner grundlag for en helhedsvurdering af borgerens samlede ressourcer og muligheder i forhold til kravene på arbejdsmarkedet.

Der henvises til Lov om Aktiv Beskæftigelsesindsats Bekendtgørelse nr. 1402 af 13/12 2006.

Arbejdspraktik

Personer, som har behov for en afklaring af deres fremtidige beskæftigelse, eller som kun vanskeligt kan opnå beskæftigelse på normale løn- og arbejdsvilkår eller med løntilskud, kan få tilbud om virksomhedspraktik på en offentlig eller privat virksomhed jfr. Lov om aktiv beskæftigelsesindsats §42.

Skolen kan i samarbejde med Ungdommens Uddannelsesvejledning tilbyde eleverne i 8.-10. klasse, at de i kortere perioder udsendes i praktik i virksomheder og institutioner jfr. Folkeskolelovens §9 stk. 4.

Beskyttet beskæftigelse

En fælles betegnelse for det arbejde, hovedsageligt førtidspensionister har mulighed for at få igennem kommunen jfr. Lov om social service § 103. Beskæftigelsen kan både være på beskyttet værksted, beskæftigelse hos private og offentlige arbejdsgivere m.v.

Beskyttet værksted

Kommunalt dagtilbud for voksne efter Lov om social service §103, hvor hovedsagelig førtidspensionister har mulighed for at få beskyttet arbejde, kreative tilbud og eventuelt undervisning.

Bisidder

Hvis man er part i en sag, har man ifølge Forvaltningslovens §8 ret til at have en bisidder med ved sagsbehandlingen.

En bisidder kan lytte, gøre notater og give råd, men har ikke taleret. Det har en partsrepræsentant, se senere afsnit herom.

Visse kredse under Landsforeningen Autisme kan tilbyde at være bisiddere.

Man kan rette henvendelse til Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet (DUKH), ikke som bisidder, men som kan tilbyde støtte til at løse op for evt. konflikter.

Se endvidere afsnittet om samtykkeerklæring.

Boenheder

Anvendes analogt med udtrykket boformer, som omtales i Lov om social service §108.

Kommunen skal sørge for pladser til længerevarende ophold til voksne personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Bofællesskaber

En fælles betegnelse for et antal boliger til en bestemt gruppe borgere, og hvor kommunen ejer og/eller har anvisningsret til boligerne.

Bostøtte

Kommunen kan tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til voksne med nedsat funktionsevne efter Lov om social service §85.

Støtten vil oftest være socialpædagogisk bistand, der skal ydes med udgangspunkt i den enkeltes behov med det formål at gøre den pågældende så selvhjulpne som muligt.

Det kan dreje sig både om udvikling og vedligeholdelse af personlige færdigheder, skabe struktur i dagligdagen, støtte til at skabe eller opretholde personlige netværk mv., men ikke egentlig personlig pleje.

Døgntilbud

Udtrykket anvendes samlet om døgntilbud til børn og voksne, selv om Lov om social service bruger forskellige begreber som døgnophold, opholdssted, boformer mv.

Efterskoler (tilskud til)

Kommunen kan yde tilskud til efterskoleophold jfr. Lov om social service §52 stk. 4., hvis det vurderes, at den unge har et særligt behov for støtte, og forældrene ikke selv har midler.

Ophold på efterskole kan bevilges efter Lov om social service §52 stk. 3 nr. 8, hvis det er alternativ til en anbringelse.

Kommunalbestyrelsen kan henvise til undervisning på andre skoler herunder på en godkendt efterskole jfr. Folkeskolelovens §22.

Unge, der har haft 10 års undervisning, har mulighed for at søge om et efterskoleophold som forrevalidering jfr. Aktivlovens §46.

Elevplaner

Alle elever på alle folkeskolens klassetrin (inkl. børnehaveklassen) skal have en skriftlig elevplan jfr. Folkeskolelovens §13 stk. 2.

Elevplanen skal indeholde oplysning om resultaterne af den løbende evaluering af undervisningen i alle fag, herunder af elevens tilegnelse af kundskaber og færdigheder i fag og emner set i forhold til trin- og slutmål. Desuden opfølgning af test i udvalgte fag og om eventuelle aftaler mellem forældre og elever om at nå opstillede læremål.

Elevplanen skal jævnligt udleveres til forældrene, og skolen skal sikre, at forældrene har modtaget elevplanen.

Erhvervstræning

Staten og kommunen kan give tilbud om forskellige muligheder for, at personer med begrænsninger i arbejdsevnen kan øge deres kvalifikationer til at komme på arbejdsmarkedet jfr. Lov om aktiv beskæftigelsesindsats §22.

Det kan ske i form af vejledning og opkvalificering, virksomhedspraktik eller ansættelse med løntilskud.

Fleksjob

Kommunen giver tilbud om fleksjob til personer under 65 år, som ikke modtager førtidspension, og som ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet jfr. Lov om aktiv beskæftigelsesindsats §70.

Fleksjob kan først tilbydes, når alle relevante tilbud efter Lov om aktiv beskæftigelsesindsats samt andre foranstaltninger, herunder eventuelt forsøg på omplacering på arbejdspladsen, har været afprøvet for at bringe eller fastholde den pågældende i ordinær beskæftigelse. Undtaget herfra er tilfælde, hvor det er åbenbart formålsløst at gennemføre de nævnte foranstaltninger forud for visitationen.

Forældreinddragelse

Kommunen skal overveje, hvorledes der kan ske en systematisk inddragelse af forældre og netværk jfr. Lov om social service §47.

Inddragelsen skal sikre, at de rigtige oplysninger ligger til grund for de beslutninger, der tages, og at de involverede parter oplever at blive taget alvorligt, at de støtter op om indsatsen, og at man i videst muligt omfang undgår, at barnet eller den unge bliver midtpunktet i konflikter mellem myndighederne og familien.

PPR skal i samarbejde med forældrene og eleven (og efter indhentelse af anden fagkyndig bistand, hvis det er nødvendigt), afgive en pædagogisk-psykologisk vurdering, der danner baggrund for iværksættelse af specialpædagogisk bistand. Der skal lægges betydelig vægt på forældrenes ønsker med hensyn til den nærmere tilrettelæggelse af den specialpædagogiske bistand, ligesom forældrenes og elevens ønske med hensyn til den skolemæssige placering så vidt muligt skal følges jfr. Folkeskolelovens bekendtgørelse nr.1373 af 15.12.2005.

Frit sygehusvalg

En person, der henvises til sygehusbehandling, kan vælge mellem egen regions sygehuse, andre regioners sygehuse og de private specialsygehuse m.fl. jfr. Sundhedsloven §86.

Fritidsstøtte

Lov om social service §85 giver mulighed for at yde støtte til voksne med nedsat funktionsniveau. Se under bostøtte.

For børn er der mulighed for at anvende Lov om social service §52.

Funktionsevnevurdering

Inden kommunen beslutter, om der kan bevilges merudgiftsydelse efter Lov om social service §100, skal man i samarbejde med borgeren udfylde et samtalskema, der beskriver omfanget af borgerens funktionsnedsættelse. Dette skema er udviklet af Socialministeriet og skal anvendes i ansøgninger om ydelser efter § 100, med mindre kommunen vurderer, at borgerens funktionsnedsættelse er ubetydelig. Skemaet skal altid anvendes, hvis borgeren ønsker det.

Samtaleskemaet danner grundlag for en beskrivelse og en vurdering af borgerens funktionsevne ved en efterfølgende dialog om borgerens problemstillinger og behov samt muligheder for kompensation.

I samtalskemaet skal indgå spørgsmål om, hvilke begrænsninger der er i de hverdagsfunktioner og aktiviteter, som danner grundlag for, at borgeren kan fungere som enkelt individ og som samfundsborger. Samtaleskemaet skal i den forbindelse omfatte spørgsmål om:

Borgerens helbredsmæssige forhold, sociale- og arbejdsmæssige forhold og barrierer i det omgivende samfund, som borgeren kan støde imod.

Førtidspension

Førtidspension kan tilkendes personer i alderen fra 18 til 65 år, hvis arbejdsevne er varigt nedsat, og som ikke med støtte, herunder beskæftigelse i fleksjob, vil være i stand til at blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde jfr. Pensionslovens §16.

Der skal anvendes arbejdsevneundersøgelse (ressourceprofil) (se senere afsnit herom) ved sagsbehandlingen.

Gymnasier

Handicappede elever, der har behov for specialundervisning eller anden specialpædagogisk støtte skal have tilbud herom jfr. Lov om uddannelsen til studentereksamen § 40.

Undervisning eller støtte tildeles eleven efter rektors konkrete vurdering af elevens behov på baggrund af sagkyndige udtalelser. Undervisningen eller støtten iværksættes efter drøftelse med eleven og elevens lærere samt forældre, hvis eleven er under 18 år.

Handicaphjælper

Kommunen kan yde tilskud til en hjælper efter Lov om social service §41 til aflastning af forældre, der i hjemmet forsørger et barn med handicap. Der ydes kun hjælp efter §41 til aflastning i eget hjem.

I særlige situationer, hvor barnet har brug for meget støtte i løbet af et døgn, kan der ansættes hjælpere, som også hjælper barnet i fritidssituationer m.v.

Voksne

Kommunen kan yde tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse til voksne personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har et aktivitetsniveau, som gør det nødvendigt at yde en ganske særlig støtte jfr. Lov om social service § 96.

Det er en betingelse, at modtageren selv er i stand til at administrere hjælperordningen, herunder at ansætte den nødvendige hjælp og være ansvarlig for den daglige arbejdstilrettelæggelse.

Handleplan (kaldes også handlingsplan)

Ifølge Lov om social service §140 skal kommunen udarbejde en handleplan for børn, inden der træffes afgørelse om foranstaltninger efter §52, §58 eller §76.

Når der ydes hjælp til voksne personer med betydeligt nedsat funktionsevne, skal kommunen jfr. Lov om social service §141 stk. 2 tilbyde at udarbejde en handleplan, der beskriver indsatsen, formålet med den, forventet varighed mv. Handleplanen skal så vidt muligt udarbejdes sammen med borgeren.

Hf-eksamen

Handicappede kursister, der har behov for specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand, skal have tilbud herom jfr. Hf-loven §36.

Undervisning eller anden form for støtte tildeles eleven efter kurssets leders konkrete vurdering af kursistens behov på baggrund af sagkyndige udtalelser. Undervisningen eller den specialpædagogiske bistand iværksættes efter drøftelse med kursisten og kursistens lærere samt forældre, hvis kursisten er under 18 år.

Hjælpe midler

Man kan i visse tilfælde søge om kugledyne, Boardmaker og Tegn til tale som merudgiftsydelse eller som hjælpemiddel.

Jobplan

Dagpengemodtagere, kontant- og starthjælpsmodtagere samt revalidender kan få udarbejdet en jobplan for, hvordan mulighederne for at få varig beskæftigelse på det almindelige arbejdsmarked kan forbedres jfr. Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats §27.

Jobplanen skal beskrive personens beskæftigelsesmål, og med udgangspunkt i personens ønsker og forudsætninger og under hensyn til arbejdsmarkedets behov skal planen også angive, hvilke tilbud efter Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, der kan bidrage til opfyldelse af behovet.

Jobplanen skal revideres, hvis det er begrundet i personens situation, eller hvis der er væsentlige ændrede forudsætninger på arbejdsmarkedet, der gør en revision hensigtsmæssig.

Klagevejledning

Ifølge Retssikkerhedslovens §60, kan hovedparten af de afgørelser, som kommunen træffer efter den sociale lovgivning, indbringes for det sociale nævn.

Kommunen har pligt til at begrunde afgørelsen og give klagevejledning. Hvis borgeren ønsker det, skal kommunen hjælpe med klagen.

Kommunalbestyrelsens afgørelser om henvisning, afslag på henvisning og tilbagekaldelse af henvisning til specialundervisning for børn, hvis udvikling stiller krav om særlig hensyntagen eller støtte eller om en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte kan påklages til Klagenævnet for vidtgående specialundervisning (under Undervisningsministeriet) jfr. Folkeskolelovens § 51 stk. 3.

Konsulentbistand

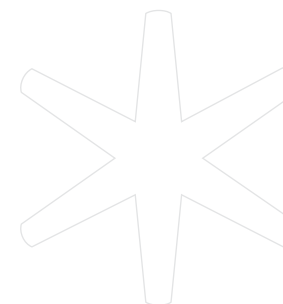
Kan tilbydes familier, når det må antages, at der over et vist forløb kan være behov for støtte til barnet eller den unge eller familien i form af f.eks. samlivsproblemer, opdragelsesproblemer, sociale eller psykiske problemer eller kriminalitet jfr. Lov om social service §52 stk. 3, nr. 1.

Konsulentbistand kan tilbydes fra Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet (DUKH), hvis der er problemer i samarbejdet med borger og kommune jfr. Lov om social service §15.

Kurser (deltagelse i)

Kommunen kan yde hjælp til forældres og eventuelt andre pårørendes merudgifter som følge af nødvendig deltagelse i kurser, der giver familien indsigt i de forskellige funktionsnedsættelser/lidelser, i hvilken virkning det har på barnet/den unge, og hvordan familien kan mestre de problemer, der kan opstå mv. jfr. Lov om social service §41.

Kommunen kan yde hjælp til voksne, deres eventuelle børns eller pårørendes merudgifter som følge af nødvendig deltagelse i kurser, der tager sigte på at sætte de pågældende i stand til at leve et liv som andre ikke-handicappede jfr. Lov om social service §100.



Ledsageordning

Kommunen kan tilbyde op til 15 timers månedlig ledsagelse til hjemmeboende unge mellem 16 og 18 år, som ikke selv kan færdes udenfor hjemmet jfr. Lov om social service §45.

Kommunen kan yde 15 timers månedlig ledsagelse til personer over 18 år, som ikke selv kan færdes udenfor hjemmet jfr. Lov om social service §97. Timerne kan spares op indenfor en 6 måneders periode.

Ledsagelse må ikke være pædagogisk bistand eller foregå i hjemmet. Kommunen betaler ledsagerens løn, og den pågældende betaler ledsagerens udgifter til evt. aktiviteter. Kommunen kan efter en konkret vurdering yde tilskud hertil på max. 676,- kr. årligt (2006).

Visse forlystelser giver gratis adgang til ledsagere som regel mod forevisning af ledsagekort. Ledsagekort kan erhverves ved kontakt til DSI (De samvirkende Invalideorganisationer)

Legetøj (særligt)

Hvis barnet på grund af sin nedsatte funktionsevne har behov for særligt legetøj, kan de sandsynliggjorte udgifter hertil og til andre udgifter til beskæftigelse i fritiden tages med i en beregning af merudgifter jfr. Lov om social service §41.

Løntilskud

Personer, der har begrænsninger i arbejdsevnen mv., kan få tilbud om ansættelse med løntilskud hos offentlige eller private arbejdsgivere jfr. Lov om aktiv beskæftigelsesindsats §51.

Tilskuddet kan gives:

1. til at oplære og genoptræne faglige, sociale eller sproglige kompetencer hos personer, der modtager dagpenge, arbejdsløshedsunderstøttelse, kontanthjælp eller revalideringshjælp
2. til at opnå eller fastholde beskæftigelse for personer, der modtager førtidspension
3. til indslusning på arbejdsmarkedet af personer med handicap, der har gennemført en uddannelse af mindst 18 måneders varighed, som kan berettige til optagelse i en arbejdsløshedskasse, og som ikke har opnået ansættelse efter op til 2 år efter uddannelsens afslutning,

Mentor

Der kan ydes støtte til en mentorfunktion for at styrke introduktionen på en arbejdsplads eller til en uddannelse. Mentorfunktionen varetager en særlig opgave med at introducere, vejlede eller oplære en person ud over, hvad arbejdsgiveren henholdsvis uddannelsesinstitutionen sædvanligvis forventes at varetage. Støtten kan bl.a. ydes til personer, der er godkendt som revalidender eller for personer med handicap, der har gennemført en uddannelse af mindst 18 måneders varighed, som kan berettige til optagelse i en arbejdsløshedskasse, og som ikke har opnået ansættelse efter op til 2 år efter uddannelsens afslutning, og som mangler erhvervs erfaring inden for det arbejdsområde, som uddannelsen kvalificerer til. Lov om aktiv beskæftigelsesindsats § 78.

Merudgiftsydelse

Kommunen dækker efter en individuel vurdering de nødvendige merudgifter ved forsørgelsen i eget hjem af et barn eller ung med betydelig og varigt nedsat funktionsevne eller indgribende kronisk lidelse jfr. Lov om social service §41. Det er en forudsætning, at merudgifterne er en følge af den nedsatte funktionsevne.

Merudgifter kan være mange ting:

Kurser til både forældre og søskende samt i visse situationer bedsteforældre m. fl., aflastning, ødelagt tøj og indbo, særligt legetøj, kørsel til behandling, litteratur, særlige fritidsaktiviteter og pasning mv., medicin, forhøjede huslejeudgifter osv. Man kan i visse tilfælde søge om kugledyne og Boardmaker som merudgiftsydelse eller som hjælpemiddel.

Den samlede årlige udgift (12 sammenhængende måneder) skal være over 3.792,- kr. (2007), for at man kan få ydelsen, og den bevilges med en månedlig udbetaling. Hvis en familie har to eller flere børn, som er omfattet af personkredsen, skal de samlede årlige merudgifter for begge børn overstige 3792,- kr.

Voksne

Kommunen dækker de nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse for en person over 18 år med betydelig og varigt nedsat funktionsevne eller indgribende kronisk lidelse jfr. Lov om social service §100. Det er en forudsætning, at merudgifterne er en følge af den nedsatte funktionsevne.

Kommunen skal anvende en funktionsevnevurdering til afklaring af, hvorvidt borgeren er berettiget til merudgiftsydelsen.

Merudgifter kan være mange ting:

Kurser til pågældende selv og evt. pårørende, tilskud til husleje, særlig kost/diætpræparater (lægeordineret), meget slid på tøj og sko, medicin, kørsel til behandling osv.

Desuden kan der ydes tilskud til almindelige daglige håndsrækninger (huslige og praktiske gøremål mv.)

Den samlede årlige udgift (12 sammenhængende måneder) skal være over 6.000 kr., for at man kan få ydelsen, og den bevilges med en månedlig udbetaling.

Opgangsfællesskab

En betegnelse for et antal boliger i samme opgang, som kommunen ejer og/eller har anvisningsret til, og som er beregnet til en bestemt målgruppe.

Partsrepræsentant

Hvis man er part i en sag, kan man på ethvert tidspunkt i sagens behandling lade sig repræsentere af en anden jfr. Forvaltningslovens § 8.

Man vælger selv, hvem der skal repræsentere sig, og hvor lang tid.

En anden mulighed kan være at underskrive en samtykkeerklæring, så f. eks. forældre fortsat kan inddrages i sagsbehandlingen for deres voksne børn.

Patientrettigheder

Uanset hvor man behandles, har man ret til at få information om sin helbredstilstand og om behandlingsmulighederne, herunder om risiko for komplikationer og bivirkninger jfr. Sundhedslovens §16.

Pædagogisk friplads

Kommunen yder 100% tilskud til ophold i et særligt dagtilbud eller klubtilbud, hvor et barn eller en ung med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne er optaget alene eller i hovedsagen af behandlingsmæssige grunde.

Der kan ydes 50% tilskud til ophold i dagtilbud eller klubtilbud, hvor et barn eller en ung med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, er optaget alene eller i hovedsagen af behandlingsmæssige grunde.

Lov om social service §29 stk. 6 og §35 stk. 4.

Pædagogisk plan

Dagtilbud skal udarbejde en pædagogisk læreplan jfr. Lov om social service §22. Den pædagogiske læreplan skal med udgangspunkt i børnegruppens sammensætning beskrive dagtilbuddets arbejde med mål for læring og indeholde overordnede pædagogiske beskrivelser af relevante mulige aktiviteter og metoder. Desuden skal det beskrives, hvordan udsatte/sårbare børns læring understøttes.

PPR – Pædagogisk – Psykologisk – Rådgivning

Kommunen sørger for at etablere en pædagogisk psykologisk rådgivning, der bl.a. skal henvise til specialundervisning jfr. Folkeskolelovens §12 stk.2.

Skolen, forældre og elev kan anmode om en pædagogisk-psykologisk vurdering. Vurderingen skal efter samråd med forældrene suppleres med udtalelser fra andre sagkyndige i fornødent omfang.

Den pædagogiske psykologiske rådgivning kan tilbyde test, observation og rådgivning.

Ressourceprofil

For at kommunen kan vurdere en borgers arbejdsevne, skal der i samarbejde med borgeren udfyldes en ressourceprofil. Dette skema er udviklet af Socialministeriet, og skal anvendes i forbindelse med sager om revalidering, fleksjob og førtidspension samt ved ændringer heraf. Ressourceprofilen skal indeholde relevante oplysninger om:

uddannelse, arbejdsmarkedserfaring, interesser, sociale kompetencer, herunder konfliktberedskab, omstillingsevne, indlæringsevne, herunder intelligens, arbejdsrelevante ønsker, præstationsforventninger, arbejdsidentitet, bolig og økonomi, sociale netværk og helbred.

Der henvises til Lov om Aktiv Beskæftigelsesindsats Bekendtgørelse nr. 1402 af 13/12 2006.

Der skal ikke indhentes flere oplysninger end nødvendige til at beskrive og vurdere borgerens ressourcer i forhold til arbejdsevnen, og ressourceprofilen bør tegne et øjebliksbillede og derfor løbende revideres i forhold til borgerens situation. Borgerens eventuelle uenighed i vurderingen skal tilføjes, så de kan indgå i den samlede vurdering af arbejdsevnen.

Revalidering

Kommunen skal hjælpe en person med begrænsninger i arbejdsevnen med erhvervsrettede aktiviteter og økonomisk hjælp, så den pågældende forbedrer sine muligheder for at forsørge sig selv og sin familie jfr. Aktivlovens §46.

Hvis borgeren skal gennemføre aktiviteter med et erhvervsmodnende eller afklarende sigte, inden der kan tages stilling til en egentlig revalidering, kaldes det forrevalidering.

Rådgivning

Kommunen skal sørge for, at alle har mulighed for at få gratis rådgivning samt være opmærksom på, om borgeren har brug for anden form for hjælp jfr. Lov om social service §10 samt Retssikkerhedslovens §5.

Samtykkeerklæring

Voksne kan underskrive en samtykkeerklæring, hvor de giver f. eks. deres forældre lov til at deltage i eller varetage sagsbehandlingen for dem. Se endvidere afsnittene om bisidder og partsrepræsentant.

Slid på hjemmet

Hvis barnet på grund af sin nedsatte funktionsevne slider meget på hjemmet – ødelægger døre, ting mv. - kan de sandsynliggjorte udgifter hertil tages med i en beregning af merudgifter jfr. Lov om social service §41.

Specialpædagogik

Kommunen sørger for, at børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, får anden specialpædagogisk bistand jfr. Folkeskolelovens §3 stk. 2. Folkeskolen kan tilbyde specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen, og hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte jfr. Folkeskolelovens § 4.

Voksne

Der kan ydes specialpædagogisk støtte til personer med nedsat funktionsevne for at sikre, at de kan gennemføre en godkendt videregående uddannelse jfr. Lov om specialpædagogisk støtte ved videregående uddannelser §2. Støtten kan ydes i op til 70 måneder, men kan forlænges i visse situationer.

Specialundervisning

Kommunen sørger for, at børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, får specialundervisning jfr. Folkeskolelovens §3 stk. 2 (og §20 stk. 2 og §21).

Kommunen skal sørge for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til alle børn og unge under 18 år, som bor og opholder sig i kommunen. Også når det drejer sig om børn og unge, hvis udvikling stiller krav om en særlig hensyntagen eller støtte, der bedst kan opfyldes på specialskoler eller i specialklasser, eller for hvem undervisning kun kan gennemføres med støtte i den overvejende del af undervisningstiden i Folkeskolen, privatskoler, efterskoler m.v. jfr. Folkeskolelovens §20 stk. 2. Forældrenes og elevens ønske med hensyn til den skolemæssige placering skal så vidt muligt følges.

Der kan tilbydes elever, hvis udvikling kræver en særligt vidtgående hensyntagen eller støtte, undervisning i 11 år ud over børnehaveklassen jfr. Folkeskolelovens §4 stk. 2.

Voksne

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at personer med fysiske eller psykiske handicap, der bor eller længerevarende opholder sig i kommunen, efter undervisningspligtens ophør kan få specialundervisning og specialpædagogisk bistand, der tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af disse handicap (kompenserende specialundervisning).

Kommunen kan henvise personer, hvis udvikling stiller krav om en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, til specialundervisning og specialpædagogisk støtte ved regionen.

Regionen kan tilrettelægge særlige ungdomsuddannelser, og undervisningen kan indrettes i kostskoleform.

Gymnasier og HF-kurser

Der kan ydes støtte til specialundervisning og specialpædagogisk støtte. Se punkterne ovenfor.

Statens Uddannelsesstøtte (SU) (særlig støtte)

Studerende på videregående uddannelser, som på grund af varige funktionsnedsættelser har meget betydelige begrænsninger i evnen til at kunne påtage sig erhvervsarbejde under studiet, kan modtage et tillæg (tilskud) til uddannelsesstøtten jfr. Lov om statens uddannelsesstøtte §7 stk. 2.

Tildeling sker på baggrund af vurdering af ansøgers arbejdsevne (her dog knap så omfattende som i forbindelse med pensionsansøgning m.v.), og der kræves en kvalitativ og aktuel dokumentation for de betydelige begrænsninger. Arbejdsmarkedet for studerende skal forstås som mængden af de studenterjobs, som studerende typisk er ansat i, og der indgår ikke arbejdsprøvning, særlig arbejdspladsindretning eller lignende.

Personer med autisme er omfattet af målgruppen, men det at man ikke kan overskue andet end studiet er ikke i sig selv nok til at blive godkendt.

Det er en forudsætning, at den studerende har ret til almindelig SU og således er omfattet af de samme regler om studieaktivitet som andre studerende.

Tabt arbejdsfortjeneste

Kommunen kan yde dækning af tabt arbejdsfortjeneste til en forælder til et barn under 18 år med betydelig og varigt nedsat funktionsevne, hvis det er mest hensigtsmæssigt, at det er en af forældrene, der passer barnet eller den unge i hjemmet jfr. Lov om social service §42.

Det kan dreje sig om børn, som ikke har et pasnings- eller skoletilbud, eller som på forskellig vis har brug for en del bistand/opmærksomhed i hjemmet.

Der kan ydes tabt arbejdsfortjeneste, selv om barnet/den unge er i pasning, hvis barnet kræver forældrenes fulde opmærksomhed i hjemmet, hvis der er andre børn, der skal tages hensyn til m.v.

Der kan ydes en løbende tabt arbejdsfortjeneste fra få til 37 timer ugentligt eller til enkeltstående situationer som f. eks. til behandling, samtaler og kurser.

Tøj (slid på)

Hvis barnet på grund af sin nedsatte funktionsevne slider ekstraordinært meget på sit tøj, kan de sandsynliggjorte udgifter hertil tages med i en beregning af merudgifter jfr. Lov om social service §41.

Uddannelsesplan

Elever i folkeskolens 6.-10. klasse skal gives vejledning, så de kan udarbejde en realistisk uddannelsesplan jfr. Lov om vejledning om valg af uddannelse og erhverv §5.

Ungdommens Uddannelsesvejledning

Ungdommens Uddannelsesvejledning skal bistå og vejlede unge i overgangen mellem grundskolen og ungdomsuddannelserne, så de kan udarbejde en uddannelsesplan jfr.

Lov om brobygningsforløb til ungdomsuddannelse §6 stk. 2.

Ungdomssanktion

Hvis en person under 18 år har begået grovere personfarlig kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet, kan retten bestemme, at den pågældende skal undergive sig en struktureret, kontrolleret socialpædagogisk behandling jfr. Straffelovens §74 a.

Vidtgående specialundervisning

Kommunen skal sørge for specialundervisning til børn, der har behov for særlig hensyntagen og støtte jfr. Folkeskolelovens §20 stk. 2.

Dette kan foregå dels på specialskoler, i specialklasser eller med støtte i den overvejende del af undervisningen.

Desuden kan undervisningen foregå på frie grundskoler, kostskoler samt på efterskoler i privat regi, hvor der gives statstilskud til almindelig undervisning og specialundervisning.

Endelig kan undervisningen foregå på kommunale ungdomsskoler med kommunalt tilbud om specialundervisning

Forældre har krav på, at deres barn optages i en folkeskole i kommunen eller andet sted efter eget valg, under forudsætning af, at dette kan ske indenfor de rammer, kommunalbestyrelsen har fastsat for specialundervisning jfr. Folkeskolelovens § 36.

5. Anvendte love

- **Folkeskoleloven** – lovbekendtgørelse nr. 1195 af 30.11.2006.
- **Forvaltningsloven** – lov nr. 571 af 19.12.1985.
- **Lov om aktiv socialpolitik (Aktivloven)** – lovbekendtgørelse nr. 1009 af 24.10.2005.
- **Lov om aktiv beskæftigelsesindsats** – lovbekendtgørelse nr. 685 af 29.6.2005.
- **Lov om brobygningsforløb til ungdomsuddannelse** – lovbekendtgørelse nr. 980 af 28.9.2004.
- **Lov om retssikkerhed (Retssikkerhedsloven)** – lovbekendtgørelse nr. 56 af 18.1.2007.
- **Lov om social service** – lovbekendtgørelse nr. 58 af 18.1.2007.
- **Lov om specialpædagogisk støtte ved videregående uddannelser** – lov nr. 484 af 31.5.2000.
- **Lov om statens uddannelsesstøtte** – lovbekendtgørelse nr. 628 af 23.6.2005.
- **Lov om uddannelsen til højere forberedelseksamen (hf-loven)** – lov nr. 97 af 18.2.2004.
- **Lov om uddannelsen til studentereksamen (gymnasieloven)** – lov nr. 95 af 18.2.2004.
- **Lov om vejledning om valg af uddannelse og erhverv** – lov nr. 298 af 30.4.2003.
- **Pensionsloven** – lovbekendtgørelse nr. 759 af 2.8.2005.
- **Straffeloven** – lovbekendtgørelse nr. 1000 af 5.10.2006.
- **Sundhedsloven** – lov nr. 546 af 24.6.2005.

Der kan læses mere om udmøntning af kommunalreformen for så vidt angår specialundervisning, forberedende voksenundervisning, ordblindeundervisning m.v. i Lov nr. 592 af 24.6.2005.

Uddybende lovstof hertil kan søges på:
www.retsinfo.dk/index/UND/AT002716.htm.

6. Pjecer

Kend spillereglerne! Om sagsbehandling på det sociale område.

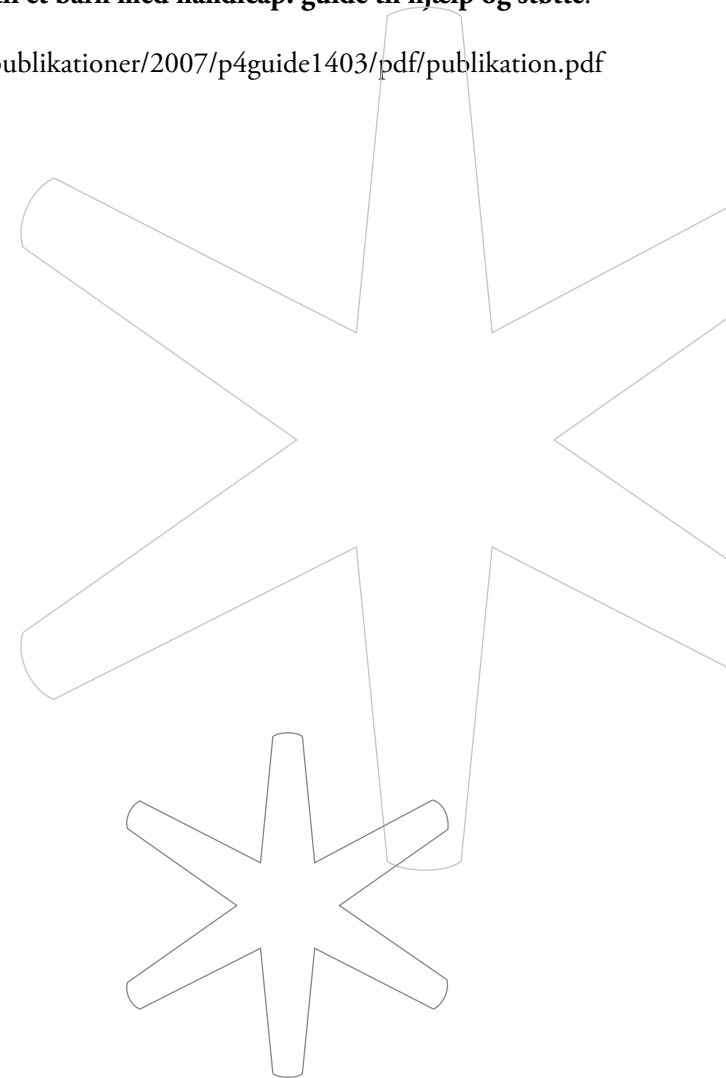
De Samvirkende Invalideorganisationer (DSI) 2005.

http://www.handicap.dk/publikationer_og_pjecer/spillereglerne/

Knigge, M. L.: Forældre til et barn med handicap: guide til hjælp og støtte.

Socialministeriet 2007.

<http://www.social.dk/netpublikationer/2007/p4guide1403/pdf/publikation.pdf>



7. Elektroniske links

Ankestyrelsen:

www.cms.ast.dk

Beskæftigelsesministeriet:

www.bm.dk

Folketinget:

www.ft.dk

Klagenævnet for vidtgående specialundervisning:

www.seku.dk

Retsinformation:

www.retsinfo.dk

Socialministeriet:

www.social.dk

Undervisningsministeriet:

www.uvm.dk

Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet (DUKH):

www.dukh.dk

Som led i strukturreformen har kommunerne fra 1. januar 2007 overtaget ansvaret for indsatsen i forhold til mennesker med funktionsnedsættelser.

Derfor udgiver Landsforeningen Autisme, Videnscenter for Autisme, Samrådet af Specialskoler for Børn med Autisme og Center for Autisme en National Autisme Plan.

Udgiverne har ønsket at skabe et grundlag for, at kommunerne kan etablere en kvalitetsorienteret indsats. Rapporterne indeholder derfor fagfolk og forældres vigtigste anbefalinger i forhold til opsporing, udredning, behandling, indsats, aktiv involvering af forældre i alle processer, uddannelse af fagfolk, tværfagligt samarbejde og etablering af tilbud til mennesker med autisme i Danmark.

Formålet med denne rapport er at præsentere den lovgivning, der kan blive relevant i forhold til mennesker med autismspektrumforstyrrelser.

ISBN 978-87-90479-88-6



9 788790 479886